

Mržnja na TikToku u Hrvatskoj i Srbiji: Bajom i Thompsonom protiv „blokadera“ i antifašista

Širenje mržnje na društvenim mrežama za brojne korisnike na Balkanu predstavlja siguran put do pregleda, lajkova i komentara, a novembar ove godine u Hrvatskoj i Srbiji bio je **izrazito pogodan za plasiranje ove vrste sadržaja**. U Srbiji već duže od godinu dana propaganda vladajućih elita uspostavlja narativ o tobožnjem uticaju Hrvatske i Hrvata na pobunu u Srbiji koristeći se pritom postojećim negativnim sentimentom prema bivšim sunarodnicima. S druge strane, u Hrvatskoj su nacionalistički incidenti koji su pratili *Dane srpske kulture* uzrokovali i porast broja štetnih i obmanjujućih sadržaja na društvenim mrežama prošaranih mržnjom prema susedima. Jasno je da međunacionalna mržnja u regionu **uvek tinja** i da varnice poput pomenutih protesta u Srbiji i incidenata u Hrvatskoj podstiču rasplamsavanje mržnje koja se danas, posredstvom društvenih mreža **širi brže i efikasnije**.

U nastojanju da razotkriju **kakvim se narativima služe oni koji šire mržnju** u Srbiji i Hrvatskoj, kao i **čemu takvo širenje mržnje služi** redakcije portala FakeNews Tragač i Faktograf u zajedničkom tekstu izdvojile su najdominantnije narative putem kojih se tokom novembra širila međunacionalna mržnja na društvenoj mreži TikTok. Pregledali smo na desetine videa i objava sa ove mreže koji su zbirno prikupili **par miliona pregleda** i otkrili da se mržnja u obe države koristi za unutrašnja politička pitanja, te da u obe države pojedini korisnici TikToka reinkarniraju staru propagandu povezujući je sa novim oklnostima i kontekstima. U nastavku pročitajte kako su se TikTocom širili ovi, ali i drugi narativi specifični za sadržaje koji podstiču mržnju u Hrvatskoj i Srbiji.

Širenje mržnje na srpskom TikToku: „Ustaše stale uz blokadere“

Piše: Teodora Koledin, FakeNews Tragač

Korišćenje mržnje za unutrašnja politička pitanja

Reč je o narativu koji je bio najzastupljeniji u ukupnom broju pregledanih TikTok snimaka (i fotografija). U kontekstu Srbije, u ovu kategoriju pretežno su svrstane objave koje su se odnosile na aktuelne **studentske i građanske proteste u zemlji**, ali i reakcije povodom incidenata zabeleženih u Splitu i Zagrebu tokom kulturnih

manifestacija srpske zajednice početkom novembra. Kao što je redakcija FakeNews Tragača ranije uočila tokom [istraživanja](#) „**Blokadna beležnica**“, hrvatskom narodu i pojedincima već se godinu dana pripisuje podrška (i učestvovanje) u srpskim protestima i blokadama. Deljenje ovakvih informacija pretežno potiče od [medija](#) i [pojedinaца](#) **naklonjenih vladajućoj partiji** i ima za cilj diskreditaciju studentskog i građanskog bunta nastalog neposredno nakon pada nastrešnice u Novom Sadu. Ovakav sadržaj direktno podržava i neutemeljenu hipotezu o „**spoljnim uticajima**“ i „**obojenoj revoluciji**“ koju zastupaju najviši državni funkcioneri – kao i sam predsednik Srbije **Aleksandar Vučić**. Na primer, korisnica TikTok platforme @milicakovacevic93 [podelila](#) je na svom profilu isečak iz dnevnika hrvatskog javnog servisa (HRT) o novosadskom komemorativnom skupu povodom obeležavanja godinu dana od tragedije. Preko vizuala ubačen je i manipulativan komentar kako su „**ustaše stale uz blokadere i priželjkuju krvoproliće u Srbiji**“.

U zvaničnom rečniku srpskog jezika Matice srpske navodi se da je ustaša „pripadnik pretežno hrvatske fašističke organizacije Ante Pavelića i hrvatskih i muslimanskih fašističkih oružanih snaga u Drugom svetskom ratu“. U savremenom kontekstu u Srbiji ovaj termin se ipak upotrebljava kao uvreda usmerena ka hrvatskom narodu, a poput drugih etiketirajućih istorijsko-ideoloških kvalifikacija (teroristi, fašisti, nacisti) [preplavio](#) je sferu javnog diskursa nakon 1. novembra 2024. godine. Tokom istraživanja naišli smo čak i na upotrebu termina „ustaša“ koja se uopšte direktno ne odnosi na građane Hrvatske, već služi kao pogrdan naziv za srpske demonstrante. Srpski i hrvatski građani koji su se 1. novembra 2025. godine [okupili](#) ispred ambasade Srbije u Zagrebu su na profilu korisnika @kontra_posttt1 takođe [okarakterisani](#) kao „ustaše“.

Incidenti u [Splitu](#) i [Zagrebu](#) do kojih je došlo usled održavanja manifestacija kulture srpske zajednice u Hrvatskoj nisu prošli nezapaženo ni u Srbiji. U svetlu toga nastala je i TikTok objava sa najvećim brojem komentara (više od **1.000**) u pregledanom korpusu [objavljena](#) na profilu korisnika @slo0956, uz sledeći ispis: „Srbi život vam je u opasnosti u Splitu i Zagrebu, Srbi su brutalno napadnuti, Niko od Hrvata nije osudio ovaj napad, Molim Srbiju da pokuša spasiti živote srpske“. Naročito je upečatljiva i problematična [dezinformacija](#) da „niko od Hrvata nije osudio ovaj napad“, pogotovo ukoliko uzmemo u obzir da je objavu videlo više od **100.000** korisnika platforme. Povezujući pomenute incidente sa aktuelnom društveno-političkom situacijom u Srbiji, [objava](#) korisnika @munja.republika.srpska upućena hrvatskoj pevačici **Severinu Vučković** koja je otvoreno podržala proteste u Srbiji postavlja sledeće pitanje: „A zašto nisi pružila podršku Srbima u Splitu i Zagrebu?“.

Reinkarnacija propagande

U obrađenom uzorku nekoliko puta smo naišli na TikTok snimke u kojima se na različite načine govori o dešavanjima iz prošlosti i/ili reinkarnira pređašnja propaganda. U dva navrata oni su se odnosili (ili aludirali) na Vukovar, a jednom na Jasenovac. Video-zapis sa najviše pregleda (oko **585.000**) svrstan je baš u ovu narativnu celinu, a izdvaja se i u odnosu na sav drugi zabeležen sadržaj. Stranica obožavatelja pevača **Baje Malog Knindže** [podelila](#) je montažu dela njegove pesme „**Ni metra više**“, sa sledećim [tekstom](#) umetnutim preko vizuala: „Setićeš se nekad Vukovara grada Knina i starog Mostara, boleće te i Kupreška vrata tamo više i nema Hrvata“. U ovom slučaju sama pesma predstavlja svojevrsnu provokaciju. Iako deluje da nema drugih, pridodatih elemenata targetiranja, ona je bila sasvim dovoljna da isprovocira korisnike platforme iz Hrvatske i izazove dodatne uvrede i provokacije u komentarima poput „za dom spremni“, „gdje ste parkirali traktore?“ i „ko gubi ima pravo da se ljuti“.

Još jedan zapažen TikTok snimak [objavio](#) je korisnik @is7ina, a njegov snimak sačinjen od arhivskog materijala iz devedesetih godina prošlog veka dosegao je do gotovo **300.000** profila. On prikazuje starijeg čoveka koji govori o ratnim zločinima koji su se dogodili u Vukovaru, a pridodat je i natpis „Evo šta se dešavalo Srbima 1991. godine u Vukovaru“. Na profilu korisnika @interesnacije [prenet](#) je segment priloga sa jedne hrvatske televizije u kome se kritikuje skup u Hrvatskom saboru čiji su učesnici tvrdili da je Jasenovac bio „radni logor, a broj žrtava u njemu „falsificiran“. Video-snimak praćen je navodima da su „radionice koje su se održavale u Jasenovcu bile na tako dobrom glasu da su se đaci iz cele NDH javljali na praksu“, dok je zanemarena činjenica da su ovakav događaj osudili i Hrvati – štaviše, u konkretnom prilogu. Da je svakako isprovocirao reakciju stanovništva dokazuje i činjenica da je ispod snimka ostavljeno više od **550 komentara**.

Naposletku, trebalo bi napomenuti da je TikTok profil @interesnacije deo šire [mreže](#) prisutne na društvenim mrežama koja zastupa stavove i narative vladajuće partije, a među kojima su i profil [Detektor laži](#) na platformi Iks, i [Brojke govore](#) na mreži Instagram. FakeNews Tragač je još pre tri godine [pisao](#) o tome kako se Detektor laži „navodno bavi proveravanjem informacija u medijima, a zapravo objavljuje manipulativno isečene snimke koje potom u propagandne svrhe koristi niz prorežimskih portala“.

Negiranje i prisvajanje Hrvatske

Tzv. negiranje države Hrvatske i hrvatskog naroda, kao i njihovo prisvajanje srpskom narodu i Srbiji, takođe je dominiralo na platformi TikTok u posmatranom periodu. U video-zapisu koji je [objavio](#) korisnik @miodragov 9. novembra, preneto je kako na teritoriji današnje Hrvatske „ne postoji ništa što je srednjevekovno hrvatsko a što nije srpsko jer se zna dobro ko je tu živio“. Snimak je prikupio više od tri hiljade lajkova, a u komentarima je izazvao satirične reakcije, žustre rasprave ali i međusobna vređanja prvenstveno po nacionalnoj osnovi. Korisnik pod nazivom @stefanvukic1389 takođe je obimno [prenosio](#) slične, kontroverzne konstatacije koji su izazivale lavinu neprimerenih komentara – poput segmenta iz Jutjub emisije „Lučić inserti“ u kome se govori da je „plan Rusa i Amerikanaca da se opet napravi krnja Jugoslavija bez Hrvatske i Slovenije“. Ovaj korisnik u više navrata državu Hrvatsku i njene državljane pogrdno [naziva](#) „Krvatskom“ i „Krvatima“, te preko pomenutog TikTok snimka stoji senzacionalistički

natpis „Krvatska neće postojati!“. Na njegovom nalogu mogu se pronaći razni sporni video-snimci o pitanju Kosova, Jasenovcu, muslimanima itd.

Zbog značajnog auditorijuma i dosega objava, u našu analizu uvršteno je više video-zapisa ovog korisnika mreže. Jedna od njegovih narednih [objava](#) sadržala je autentičan [snimak](#) hrvatskog političara i bivšeg poslanika Evropskog parlamenta **Mislava Kolakušića**, koji govori o tome da Hrvatska demografski izumire. Na profilu [@stefanvukic1389](#) insert je [prenet](#) sa malicioznim komentarima kako „Hrvatska nestaje“, te ilustracijom zastave Nepala, kao i precrtane hrvatske zastave. Međutim, sa negativnim prirodnim priraštajem se suočava i Srbija ali i druge zemlje – kako u regionu, tako i šire. Shodno tome, ovakva selektivna upotreba informacija i njihovo izvlačenje iz konteksta nemaju drugi cilj osim širenja međunacionalne mržnje između Srba i Hrvata. Tragač je evidentirao još nekoliko snimaka sa [sličnim tvrdnjama](#), poput tih da se „Hrvatima čitav nacionalni identitet zasniva na tome da govore da nisu Srbi, ništa u Dalmaciji nije srpsko“ ili da su „izmišljena“ zemlja nastala „kako bi se Srbija (odnosno Rusija) sprečila da izađe na more“.

Trenutna poređenja Srbije i Hrvatske

Korisnik [@interesnacije](#) publikovao je veći broj spornih TikTok snimaka koji su bili u vezi sa Hrvatskom i njenim državljanima, te se i više puta našao u našem korpusu istraživanja. Najupečatljivija tema na ovom profilu otvoreno naklonjenom vladajućem

režimu u Srbiji odnosila se na poređenje dve susedne države u različitim oblastima – poput zdravstva, bezbednosti, ekonomije i naoružanja. Razume se, ovakve komparacije uglavnom su bile izvedene na manipulativne načine – bilo izvlačenjem izjava različitih aktera iz njihovog primarnog konteksta, bilo selektivnom upotrebom podataka. Recimo, [prenet](#) je isečak iz televizijske emisije [emitovane](#) na hrvatskom javnom servisu, u kojem novinar HRT-a **Aleksandar Stanković** i vojni pilot **Ivan Selak** razgovaraju o naoružanju Srbije i Hrvatske. Iako Selak zaista izgovara ono što je naknadno podeljeno na profilu pomenutog korisnika, da oni (Hrvati prim. aut) „ne znaju šta znači reč prioritet, priuštivost, potreba“ te da su Srbi u tome „puno pametniji“, segment jeste manipulativno isečen. Izvučeni su samo oni delovi koji hvale Srbiju, a izuzeti oni koji to ne čine. Nakon gorepomenute konstatacije ovaj penzionisani vojni pilot dodaje da su se Srbi „zeznuli“ sa avionima mig 29. On napominje kako će i njima (Srbima prim. aut) „biti teško da pređu na rafal“, odnosno da ni oni neće moći da koriste avion koji su nabavili u njegovom punom kapacitetu. Naravno, ništa od ovoga nije uvršteno u montažu korisnika @interesnacije.

Ovakav način konstruisanja poruka predstavlja školski primer propagandne [tehnike](#) „mešanje karata“ (engl. *card stacking*), koja podrazumeva **selektivno deljenje odabranih informacija i izostavljanje** onih koji ne idu u prilog propagandisti. Vremenski kontekst takođe možemo tumačiti kao obmanjujući – snimak iz emisije prenet je uz senzacionalistički komentar da su „Hrvati u panici“ jer Srbija kupuje naoružanje, iako je emitovan još **2022. godine**.

Širenje mržnje na hrvatskom TikToku: “Dani srpske 'kulture'”

Piše: Ana Sorić, Faktograf.hr

Korišćenje mržnje za unutarnja politička pitanja

[Agresivni upad na Dane srpske kulture u Splitu](#) 3. studenog, manifestaciju koja je tu večer trebala uključiti nastup pjevačkog zbora, dramske sekcije, violinistice i srednjoškolskog KUD-a iz Novog Sada, vladajući su odmah osudili i na društvenim mrežama i u izjavama za medije. Jednako tako, osudili su i [incident pred prostorijama Srpskog kulturnog centra](#) u Zagrebu, kad se okupilo pedesetak uglavnom maskiranih muškaraca na ulici, također zbog manifestacije u sklopu Dana srpske kulture. Međutim, oni su tada osudili i sadržaj manifestacije, s obzirom na to da su u Zagrebu Dani srpske kulture otvoreni izložbom “emeris - legat **Dejana Medakovića**”, a Medaković je bio istaknuti pripadnik Srpske akademije znanosti i umjetnosti u vrijeme Memoranduma

SANU. Usto, premijer **Andrej Plenković** je [podsjetio da je upravo održan](#) “posljednji ispraćaj na Ovčari ubijenog branitelja **Jean-Michela Nicoliera**, što u osjetljivom vremenu izaziva i određene tenzije”.

Mladići ispred Srpskog kulturnog centra u Zagrebu /foto: Screenshot N1

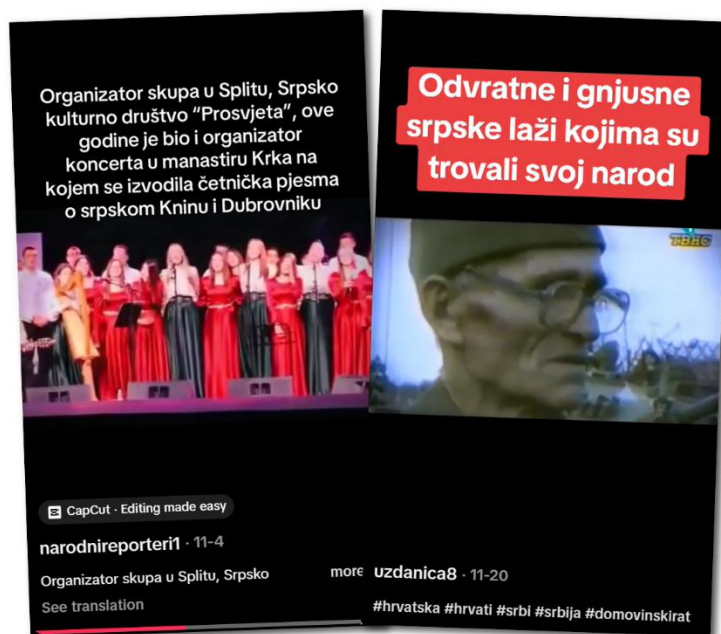
Nekoliko dana kasnije – a samo dva dana prije novog incidenta u Rijeci gdje je [policija spriječila napad na srpske sportaše](#) koji su stigli na međunarodno natjecanje u karateu – Plenković je ustvrdio da je incident u Splitu [rezultat “konteksta”](#) koji je „stvorila ljevica kreirajući atmosferu tenzija i podjela“ i optužujući vladu za “promociju ustaštva”. Dodao je i da se u Hrvatskoj stvara „nenormalna i agresivna histerija“, a da je “dijelu ljudi toga dosta pa dolazi do reakcija”. Na taj je način zapravo izvrnuo stvarnost jer se još od ljeta i koncerta **Marka Perkovića Thompsona** na zagrebačkom Hipodromu redaju napadi mladića u crnom i nekih pripadnika braniteljskih udruga na kulturna događanja u Hrvatskoj, a koji su kulminirali upravo napadima na Dane srpske kulture u studenom, mjesecu kada se obilježava **stradanje Vukovara**.

Reakcije na TikToku nisu bile ni pomirljive niti konstruktivne. Smirivanju napetosti nisu doprinijeli ni političari koji koriste Hrvatski sabor kao pozornicu s koje samo dodatno šire napetosti. **Krešimir Čabaj** iz desničarske stranke **Domino** prozvao je Vladu i ministricu kulture **Ninu Obuljen Koržinek** zbog izgradnje [40 srpskih kulturnih centara](#) “izgrađenih hrvatskim novcem”, kao i financiranje **Srpskog narodnog vijeća**, istaknuvši da se u “tim centrima promoviraju protuhrvatski sadržaji”. Njegov stranački kolega **Damir Biloglav** zaključio je da “[Milorad Pupovac i njegova klika daju povoda za reakcije](#)”. **Zvonimir Troskot** iz desnog **Mosta** ustvrdio

je da Srpsko narodno vijeće milijune iz proračuna koristi “[za promociju Velike Srbije, četništva i srpskog sveta](#)”, dok su ti novci mogli biti iskorišteni primjerice za liječenje onkoloških bolesnika. Njegov stranački kolega **Marin Miletić** optužio je udrugu **Veterani domovinskog rata** i antifašisti (VeDRA) da prima novce iz izvora van Hrvatske te da podupiru “[bacanje vijenaca četnicima u Dunav](#)”.

Velik doseg i široku publiku na TikToku imaju takozvani *Narodni reporteri*, **Dominik Alpeza** i **Ivo Šošić**. Jedan od njihovih videa posvećen incidentu u Splitu prezentira pogrešne informacije koje nemaju drugog cilja nego **poticanja mržnje**.

Prikazujući [nastup mješovitog zbora u manastiru Krka od ljetos](#) istaknuli su da “pjevaju četničku pjesmu”. Premda taj zbor nikad nije trebao nastupiti u Splitu, istaknuli su da su isti organizatori oba događaja aludirajući da organizatori podržavaju pjevanje četničkih pjesama. Njihov video o ovome ima više od **154.300** pregleda. Video u kojem Dane srpske kulture nazivaju “[četničkim dernekom usred Splita](#)” te pozivaju narod da podrži huligane ima više od **26.100** pregleda, a onaj u kojem sami umanjuju problematičnost događaja tvrdeći da su “[dečki mirno izrazili neslaganje s manifestacijom te pozivaju na prosvjed na Rivi 8.11.](#)” broji preko **18.200** pregleda.

U nekim videima s velikim dosegom se također **opravdao** postupak splitskih huligana argumentima da je studeni posebno osjetljiv za Hrvate zbog obilježavanja **pada Vukovara** pa se u opisima videa i komentarima moglo pročitati: “Srbi provociraju”, “zašto provociraju u studenom” i “treba ih staviti gdje im je mjesto” ([1](#), [2](#)).

Brojni vrlo gledani videi podsjećali su na velikosrpsku agresiju na Hrvatsku 1991. godine te na tadašnju ratnu propagandu ([1](#), [2](#), [3](#)). Nakon incidenta u Splitu pa kroz idućih nekoliko tjedana, TikTokom su se širili videi u kojima se “Dani srpske kulture” stavljaju u kontekst **Domovinskog rata** ([1](#), [2](#), [3](#)), Jedan od takvih videa [ima više od 20.000 pregleda](#), a nakon opisa “slijedi popis posljedica srpske 'kulture' u Dubrovniku” donosi popis poginulih civila Dubrovačko-neretvanske županije. Video s naslovom “Dani srpske kulture 1991.”, koji je [pogledalo više od 8.000 ljudi](#), zapravo je montaža od više kratkih snimki srpskih dragovoljaca u Vukovaru i paljenja hrvatske zastave. [Gotovo 65.000 pregleda ima fotografija](#) na kojoj jedna žena drugoj agresivno i čvrsto drži lice, uz potpis: “Kad podržavaš srpsku kulturu, ali odbijaš pogledati kako je ta 'kultura' izgledala u Vukovaru”.

Reinkarnacija propagande

Paralelno s optužbama Srba za provociranje, na TikToku je porastao i broj videa koji oživljavaju prošla vremena – zazivaju **Nezavisnu državu Hrvatsku** kao jedinu koja je “**uistinu štitila Hrvate**”; propagiraju pozdrav **Za dom spremni**; Hrvate prikazuju kao slavne i hrabre vojnike, a Srbe kao **kukavice** i **gubitnike**; propituju **broj žrtava Jasenovca** i veličaju ustaške pjesme poput “**Evo zore, evo dana**” i “**Jasenovac i Gradiška Stara**”.

Najgledaniji video koji nam je algoritam na početnoj stranici Za tebe (eng. *For You Page, FYP*) izbacio imao je više od **358.200** pregleda i više od **12.500** reakcija, a korisnik u njemu donosi [izbačeni stih iz pjesme “Bojna Čavoglave”](#). Video je kratak i prikazuje isječak s nastupa **Marka Perkovića Thompsona** u Splitu, u srpnju **1992. godine**, na predizbornom skupu Hrvatske stranke prava čiji je predsjednik tada bio **Dobroslav Paraga**. Stih koji je kasnije izbačen glasi: “Crivac, Kljaci, Umljanović, ispod Svilaje, u sredini Čavoglave, smrt za Srbije”. Na istom je nastupu stih “korak naprijed, puška gotovs i uz pjesmu svi” završio sa “[za dom, braćo, zovemo se poglavnikovi](#)”, iako danas drugi dio tog stiha Thompson pjeva “za dom, braćo, za slobodu borimo se mi”. Na istom je profilu objavljen [gotovo identičan, no malo duži video](#) Thompsonovog nastupa u Splitu i taj je dobio više od **248.000** pregleda i više od **12.900** reakcija.

Thompsonu su se po viralnosti približili zagrebački braća **Toni i Petar Kumerle** s [pjesmom](#) “[Striče Ivane](#)” koju su izveli na riječkom Korzu 29. studenog na prosvjedu protiv migranata i stranih radnika u organizaciji **Udruga Za bolju Hrvatsku**. Pjesma počinje stihovima “Moj stric je bio ustaša, dobar čovjek, kažu svi...”, a korisnik je u opis videa napisao: “Rijeka - Korzo pred svim tifusarima. Pa nek' crknu dušmani!” Samo tjedan dana kasnije Toni Kumerle će se naći u središtu medijske pažnje, ali ne zbog glazbenog talenta, već zbog činjenice da je [pogazio 38 crvenih ruža](#) koje je na podu Trga bana Jelačića u Zagrebu ostavila umjetnica **Arijana Lekić-Fridrih** u spomen na 38 žena žrtava femicida u Hrvatskoj.

Blizu **150.000** pregleda na TikToku i više od **5.500** reakcija dobio je i nastup **Dražena Zečića** u Splitu, na istom skupu **HSP-a** 1992. godine, [gdje je izveo ustašku pjesmu](#) “Sve do Zemuna”, a usto je desetak puta zaurloao “Za dom spremni”.

Hrvatski korisnici su neumorno pregledavali i scenu iz 2013. kad je na maksimirskom stadionu, nakon pobjede hrvatske reprezentacije nad Islandom i plasmana na Svjetsko prvenstvo u nogometu, tadašnji reprezentativac **Joe Šimunić** [uzeo mikrofon i poveo navijanje](#). No, osim navijačke pjesme nekoliko je puta uzviknuo “za dom”, a publika je odgovorila “spremni”.

Za to je kažnjen novčanom kaznom od **25.000** kuna. Šimunić je podnio tužbu Europskom sudu za ljudska prava u kojoj je između ostalog tvrdio da mu je povrijeđeno pravo na slobodno izražavanje, no Europski je sud tužbu **odbio**.

Ruganje umjetnom inteligencijom

Vrlo često se kao argument koristi Spomen-područje Jasenovac pri čemu se njegova uloga kao logora smrti **umanjuje**, kao što se umanjuje ili preuveličava broj žrtava ([1](#), [2](#), [3](#)). Za raspirivanje mržnje nekim je korisnicima dobro došla umjetna inteligencija kojom su izradili videe na kojima primjerice [u Beogradu građani viču "Za dom spremni"](#) ili se jednostavno ustaška ikonografija ilustrira i predstavlja kao nešto bajkovito i veličanstveno ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#)).

Stvaranju napetosti pridonose i viralne snimke koje se rugaju i ismijavaju. [“Srbi su ukrali vlastiti grb”](#), [“Srbi su povijesno bježali pred Hrvatima”](#) i [“Srbi idu na pregled prostate u Hrvatsku jer ovdje to rade s dva prsta”](#) samo su neki od primjera, ali dio korisnika ide dalje pa servira [navijačko “Ubij Srbina” na utakmicama](#).

Marš kao reakcija na mržnju, ali i instrument mržnje

Jasna i snažna reakcija na takvu retoriku, ali i na više napada na Dane srpske kulture, stigla je posljednjeg dana studenog kad je u četiri velika hrvatska grada - Zagrebu, Rijeci, Zadru i Puli - održan [prosvjed “Ujedinjeni protiv fašizma”](#).

Dezinformacije o prosvjedima počele su se širiti dok prosvjedi još nisu ni završili, a najviše su se ticale simbola koje su nosili građani na prosvjedu. U jednoj od raširenijih teorija po svim društvenim mrežama tvrdilo se da se na prosvjedu u Zagrebu pojavila

četnička zastava s lubanjom, no radilo se o [zastavi s nasmiješenom lubanjom](#) i slamnatim šeširom, **simbolu generacije Z**, koju već dvije godine koriste na prosvjedima diljem svijeta kao simbol otpora strukturama moći i zahtjeva za pravdom.

Antifašistički marš Zagreb/ Foto: Sanja Matić

Reakcije vladajućih nisu pomogle smanjivanju tenzija. “Balkanska federacija bez država i nacija”, “jedan jezik jedna borba”, “zastave nekih propalih režima” - tako je Plenković sumirao svoj pogled na prosvjedni marš konstatirajući da se HDZ protivi revitalizaciji NDH, ali da se **“još više protive ovima koji bi se vratili u jugoslavenske okvire”**. Međutim, premda je predsjednik Vlade komentirao neke transparente koji su se pojavili na prosvjedu, poruke jugoslavenstva nisu spominjane u govorima niti je to bila tema ni cilj skupa. Ipak, [većina vladajućih ocijenila je](#) da se radilo o **“jugoslavenskom skupu koji nema veze s Hrvatskom”**.

Friziranju stvarnosti od strane vladajućih pridružila se i desna opozicija. **Marin Miletić** prosvjednike naziva “zagovarateljima terorističkog islamizma”, “komunjarama”, “crvenim fašistima i slično” ([1](#), [2](#), [3](#)).

Dio javnosti otišao je toliko daleko na društvenim mrežama da su tvrdili da je u Hrvatsku stiglo [15-ak autobusa iz Srbije i Bosne i Hercegovine](#). No, organiziranih dolazaka prosvjednika iz stranih zemalja **nije bilo**.

Kako je antifašistički skup održan posljednji dan u studenom, većina reakcija i dezinformacija nastavila se širiti i u prosincu. Ulje na vatru dolili su Narodni reporteri koji su objavili nekoliko **fotomontaža** sa srpskim predsjednikom **Aleksandrom Vučićem**. Na jednoj se susreće sa [zagrebačkim gradonačelnikom Tomislavom Tomaševićem](#), a na drugoj [Vučić daje ruže umjetnici Arijani Lekić-Fridrih](#) – čime se insinuira da je ruže koje je umjetnica položila pred molitelje 6. prosinca na Trgu bana Jelačića u Zagrebu u spomen na žrtve femicida stigle upravo iz ruku Vučića.